ד"ר דפנה קופלמן-רובין

SEL.IL – קידום למידה רגשית חברתית בישראל
המרכז הבינתחומי הרצליה

ארבעה אפיקים משולבים להטמעה מערכתית

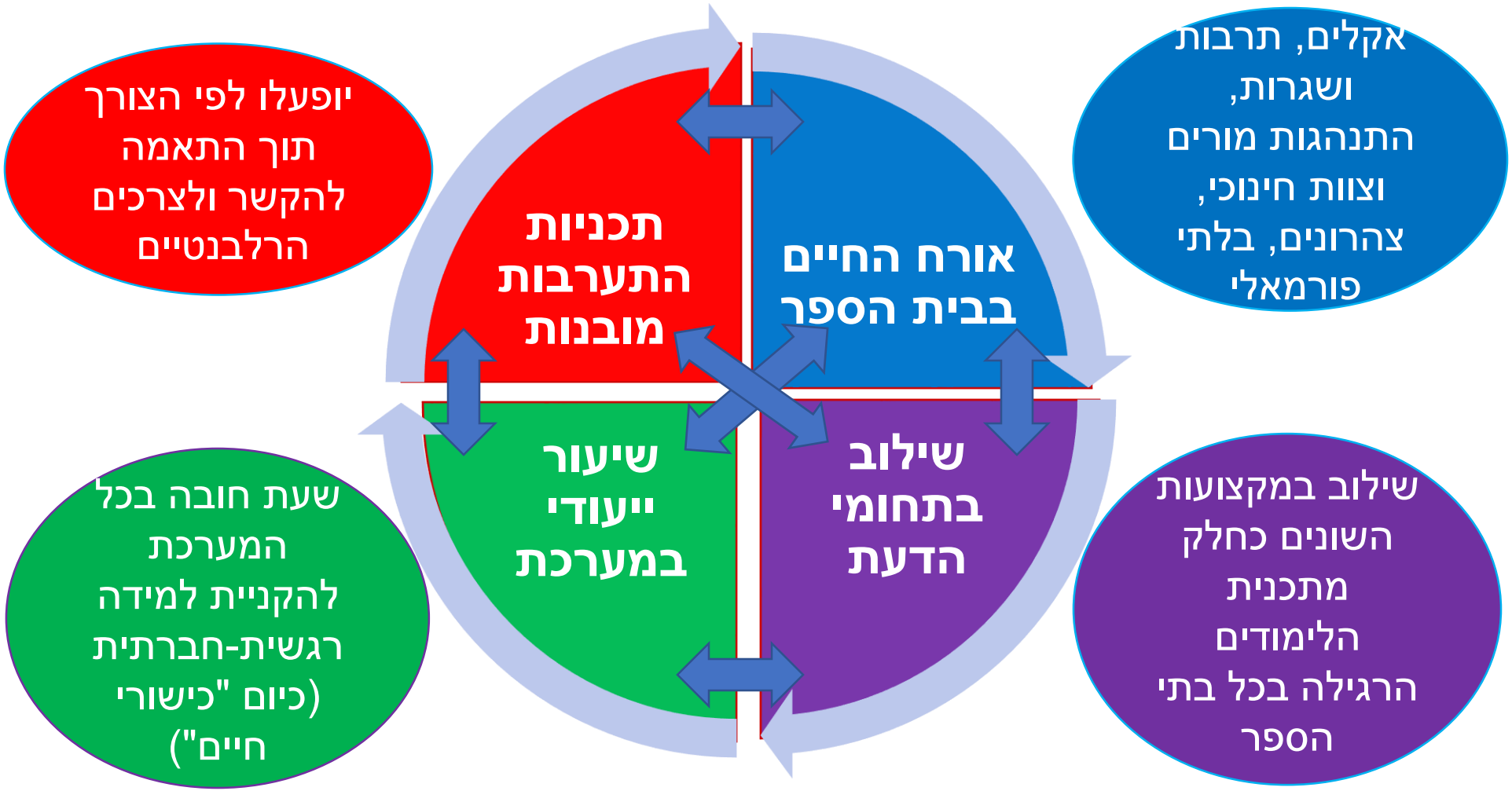

המלצות הוועדה: פרק 4

- דגשים בהתאם לתחומי הדעת השונים (מדעים, אומנות, הומניסטיקה, אזרחות, חינוך גופני...)
- הנגשה, הכשרה וליווי בכל שלבי ההכשרה, הפיתוח המקצועי וההוראה.
- שיתוף פעולה בין כל חלקי מערכת החינוך העוסקים בתחומי הדעת השונים ובקידום למידה רגשית־חברתית.
- מחקר.

קידום למידה רגשית-חברתית בקרב תלמידות ותלמידים

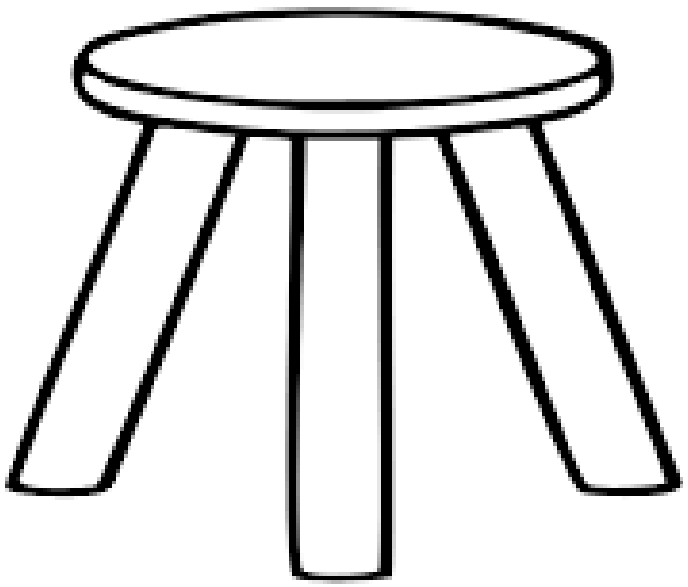

- סביבה תומכת
- הקניה ישירה של מיומנויות
- שילוב בהוראת תחומי הדעת

שילוב SEL בהוראת תחומי הדעת

- מחזק את הסיכוי שתהיה הכללה משמעותית
- מתוכנן ומכוון מראש כחלק מההוראה, מהעבודה היומיומית ומכל אינטראקציה בבית הספר
- חשיבות מיוחדת בחט"ב ובתיכון – כשזמן הוראה משאב יקר

עקרונות מנחים לשילוב SEL בתחומי הדעת (1):

הוראת SEL צריכה להיות ישירה ומכוונת:

- ✓ הבנה והגדרה ברורה של המיומנויות שרוצים לטפח
- ✓ קישור ברור של דרכי ההוראה למיומנויות שהוגדרו
- ✓ הכרה בכך שנקודות הפתיחה של התלמידים.ות שונות
- ✓ התאמה התפתחותית ותרבותית
- ✓ התלמידים.ות תורמים ומהווים חלק פעיל ואינטגרלי בהוראה

SEL.IL
קידום למידה רגשית-חברתית בישראל
הבינתחומי הרצליה

עקרונות מנחים לשילוב SEL בתחומי הדעת (2):

ביסוס וקידום סביבה לימודית אשר:

- ✓ מאפשרת לתלמידים לפתח את המיומנויות **כצוות**
- ✓ בונה ומחזקת את **מערכות היחסים** עם בני הגיל ועם המבוגרים
- ✓ מעודדת תרגול בדרכים **רלוונטיות באופן אישי**

SEL.IL
קידום למידה רגשית-חברתית בישראל
הבינתחומי הרצליה

צוות

SEL - כדי להישאר בפוקוס....
הקנייה ישירה של מיומנות ושילוב בתחום הדעת

- תכנון מוקדם
- התייעצות ושיתוף
- חיבור לצרכים ולמוטיבציות שלי כמורה – למה חשוב? מה אני צריכה? מה חסר לי?
- מסר של חיבור וראיית התלמידים
- גמישות
- בניית אתגר מתאים
- ויסות, תחושת שליטה, מסוגלות

תלמידים

SEL - כדי להישאר בפוקוס....
הקנייה ישירה של מיומנות ושילוב בתחום הדעת

מבנה קבוע

- רציונל – למה לומדים (מורים, תלמידים)
- רצף נושאים (מה למדנו, מה לומדים היום, מה נלמד)
- מבנה השיעור - סרגל שלבים
- מה שלומכם (האם מתחיל.ה הקנייה?)
- חיבור לשיעור ולנושא קודם
- תוכן השיעור
- תרגול המיומנות
- סיכום וחיבור לנושא הבא

שילוב SEL בהוראת תחומי הדעת:

1. קידום תפיסה חיובית כלומד.ת
2. שימוש בדרכי הוראה ובמבנים אינטראקטיביים המקדמים SEL
3. קישור בין יעדים/מטרות אקדמיות לבין יעדים/מטרות של SEL

SEL.IL
קידום למידה רגשית-חברתית בישראל
הבינתחומי הרצליה

1. תפיסת עצמי כלומד.ת

רכיבים שתורמים לתפיסה חיובית:

- תחושת שייכות לביה"ס, לכיתה, לקהילה
- האמונה שככל שאשקיע מאמצים היכולות ישתפרו growth mindset
- האמונה שאני יכול.ה להצליח במטלה
- משמעות אישית למטלה

איך ניתן לקדם תפיסה חיובית?

- קביעת רף ציפיות גבוה
- התייחסות לקשיים ולטעויות כחלק מתהליך הלמידה
- רגישות תרבותית וחיבור לחוויות עכשוויות

SEL.IL
קידום למידה רגשית-חברתית בישראל
הבינתחומי הרצליה

CASEL

2. פרקטיקות הוראה מקדמות SEL:

- **דיונים כיתתיים** – שימוש במיומנויות בינאישיות כדי לחשוב על רעיונות, לדון באופן מכבד בנקודות מבט נוספות וכך להעמיק את הלמידה
- **למידה שיתופית בקבוצות קטנות** – שיתוף ושימוש בתחומי החוזק של כל חבר בקבוצה והבנת נקודת המבט של האחר במטרה להשלים יחד מטלות לימודית

4 עקרונות לקידום שיח מחויב:

- **מחויב לקהילה הלומדת**

התלמידים מתבקשים להתייחס לרעיונות של עמיתיהם ולבנות טיעונים במשותף

- **מחויב לתחום הדעת**

התייחסות לידע המקובל ולפרקטיקות המקובלות בתחום הדעת

- **רלוונטיות אישית**

התייחסות למציאות עכשווית ולהקשר התרבותי

- **מחויב לחשיבה לוגית**

מבוסס על הנמקות, על הסקה לוגית ועל מתן הסברים ולגיטימציה לתיקון עצמי

3. דוגמאות לקישור בין היעדים:

כתה	יעד אקדמי	יעד SEL
א-ב	התלמידים.ות יאפיינו וישוו בין סוגים שונים של עלים	התלמידים.ות יחלקו ביניהם.ן חומרים באופן הוגן במהלך עבודה בזוגות **מיומנויות SEL:** ניהול עצמי, כישורים בינאישיים, קבלת החלטות באופן מושכל
ו-ז	התלמידים.ות יקיימו רפלקציה לגבי מה שלמדו אודות ארץ מסוימת ויקבלו החלטה קבוצתית לגבי ארץ נוספת אודותיה הם בוחרים ללמוד	התלמידים.ות תורמות.ים לעבודה הקבוצתית ומקבלות.ים החלטות משותפות **מיומנויות SEL**: ניהול עצמי, מודעות חברתית, כישורים בינאישיים, קבלת החלטות באופן מושכל

הפוקוס בתכנון השיעור:

"מה תלמידות ותלמידים צריכים **לדעת ולהיות מסוגלים לעשות** עם הידע"

SEL.IL
קידום למידה רגשית-חברתית בישראל
הבינתחומי הרצליה

תודה, בהצלחה
ונשמח לקשר

Daphnekr@idc.ac.il
www.ASEL.CO.IL